

Bilag 4.

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

Den 17. juli 1973.

+ 1 bilag.

I skrivelse af 12. juli 1973 har folketingets boligudvalg bedt mig besvare følgende spørgsmål:

„Ligger det inden for ombudsmandens kompetence at tage stilling til lovhjemmen for vedlagte cirkulære af 22. juni 1973 fra boligministeriet om tilskud til nybyggeri i forbindelse med afholdte udgifter til merværdiafgift?

I bekræftende fald ønskes det oplyst, om folketingets boligudvalg kan indbringe sagen for ombudsmanden.“

I den anledning skal jeg udtale følgende:

a) Udvalgets spørgsmål, om det ligger inden for ombudsmandens kompetence at tage stilling til, om boligministeriets cirkulære af 22. juni 1973 har fornøden lovhjemmel, må besvares bekræftende, jfr. ombudsmandslovens § 4, stk. 1, og § 5 samt ombudsmandsinstruksens § 3.

Ombudsmanden kan dog ikke afgive nogen *bindende* udtalelse om spørgsmålet, hvis endelige afgørelse hører under domstolene. Endvidere finder jeg at burde pege på, at en udtalelse fra ombudsmanden om, hvorvidt en myndighed har begået „fejl eller forsømmelse“ ved at træffe en afgørelse, f. eks. udstede et cirkulære, af et vist indhold, ikke nødvendigvis indebærer en klar stillingtagen til spørgsmålet om cirkulærets lovlighed. Han kan, hvis spørgsmålet om afgørelsens (cirkulærets) lovlighed er tvivlsomt (i den forstand, at gode retlige argumenter kan anføres i begge retninger) efter omstændighederne slutte sin behandling af sagen ved at redegøre for denne tvivl og i konsekvens heraf udtale, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at kritisere myndighedens (tvivlsomme) fortolkning.

Da der i den offentlige debat har været rejst spørgsmål om, hvorvidt boligministeren har givet fyldestgørende oplysninger til folketingets boligudvalg, finder jeg — uanset at dette spørgsmål ikke er berørt i boligudvalgets spørgsmål til mig — at burde henlede opmærksomheden på, at en stillingtagen til spørgsmålet om ministres optræden i deres forhold til folketinget og dettes udvalg (modsat deres optræden som forvaltningschefer) må antages i hvert fald i almindelighed at falde uden for ombudsmandens virksomhedsområde, jfr. herved Hurwitz i ministeransvarlighedskommissionens betænkning (1962), bilag 14 (s. 124-25).

b) Udvalgets andet spørgsmål finder jeg det rettest at besvare ved en undersøgelse af det generelle spørgsmål, om et folketingsudvalg er afskåret fra at indgive klage til ombudsmanden.

Besvarelsen af dette spørgsmål beror på ombudsmandslovens § 6, stk. 1, 1. pkt., og § 3.

Efter § 6, stk. 1, 1. pkt., kan klager over ministre, statens tjenestemænd m.fl. indgives til ombudsmanden af „enhver“.

I lovens § 3 bestemmes, at „folketinget fastsætter almindelige bestemmelser for ombudsmandens virksomhed. I øvrigt er han i udøvelsen af sit hverv uafhængig af folketinget“.

I bemærkningerne til forslaget til ombudsmandsloven (fremsat den 10. februar 1953) udtales:

„Bestemmelsen om, at ombudsmanden, bortset fra de af rigsdagen fastsatte almindelige bestemmelser, er uafhængig af rigsdagen i udøvelsen af sit hverv, skal yde sikkerhed imod, at ombudsmanden kommer under